NĂM THỨ MƯỜI BAI — SỐ 252 — GIÁ 0$02 — NGÀY THỨ NĂM 22 MAI 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Directeur : P. H. BUSKENS
Rédacteur : NGUYỄN-VAN-VINH
Rédacteur en chef : PHAN-KHÔI-LỘC
Administrateur-gérant : NGUYỄN-KIM-ĐAN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TELEPHONE N° 180

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61 63, Rue du Coton, Hanoi

ANNONCES
Décomptées à raison de 5 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m 083 de large.
Une seule insertion . . . . . 0$ 30 la ligne
Par contrat annuel
Pas condamnables si pas insertion. . . . . 0$ 15 la ligne
Réclame dans la 3e page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$ 50 la ligne
On traite à forfait pour les contrats importants.

-2248

	1 an	6 mois	3 mois	1 mois	15 jours	8 jours
Indochine	6$ 00	3$ 00	1$ 50	0$ 60	0$ 30	0$ 15
Chine	6$ 00	3$ 00	1$ 50	0$ 60	0$ 30	0$ 15
Japon	8$ 00	4$ 00	2$ 00	0$ 80	0$ 40	0$ 20
Siam	8$ 00	4$ 00	2$ 00	0$ 80	0$ 40	0$ 20
Cambodge	8$ 00	4$ 00	2$ 00	0$ 80	0$ 40	0$ 20
Laos	8$ 00	4$ 00	2$ 00	0$ 80	0$ 40	0$ 20
Annam	6$ 00	3$ 00	1$ 50	0$ 60	0$ 30	0$ 15
Cao lang	6$ 00	3$ 00	1$ 50	0$ 60	0$ 30	0$ 15
Các công-sở	9	5	3	1	0$ 50	0$ 25
Singapour	8$ 00	4$ 00	2$ 00	0$ 80	0$ 40	0$ 20
Etranger	12$ 00	6$ 00	3$ 00	1$ 00	0$ 50	0$ 25

Les abonnements partent du 1er et du 15 de chaque mois

Một hạng người ta nên giúp đỡ (1)

III

Trong một bài trước đã nói muốn giúp đỡ bọn thất học hay là hạng đỡ dang thì một cách là phải mở cho nhiều những lớp học tối *cours d'adultes* hay là *cours d'adolescents* Nhưng ngoài cách đó lại còn nhiều cách khác, nay xin bàn nốt.

1° *Những cuộc diễn thuyết cho bình dân* — Những cuộc diễn-thuyết này — hay gọi là cuộc nói chuyện cũng được — thường mở ra ở những nơi có lớp dạy những người lớn hay những hạng thiếu-niên đỡ dang học, tức cũng như là những buổi học phụ thêm vào mà lại vui-thú hơn. Nhưng không phải chỉ để riêng cho bọn học-trò lớp học «cour d'adultes», «cours d'adolescents» đến nghe thôi, người ngoài muốn đến dự-thính cũng được, như thế có lẽ lại làm vui lòng cho diễn giả hơn nữa. vì mình diễn-thuyết được đông người nghe! Những cuộc diễn-thuyết như thế thì mỗi tháng một hai lần tùy-ý mà dâu-để thì hoặc nói về văn-chương, hoặc nói về cách-trí, hoặc diễn về lịch-sử, hoặc diễn về địa-dư, hoặc bàn về một việc gì cần-hệ mới xảy ra cũng được. Nhưng bao giờ diễn-giả cũng nên chọn những đầu-đề vui mà bổ ích, không cao quá, không tầm thường, sao cho vừa trình-độ của phần nhiều người đến nghe và giữ sao cho không phạm đến nền đạo-đức xã-hội, lòng tín-ngưỡng của mọi người, thì mới được. Nếu thỉnh-thoảng diễn về cách-trí hay về địa-dư mà lại có chiếu bóng phụ thêm cho dễ hiểu thì lại càng vui càng hay lắm.

Nhưng ai là người diễn-thuyết? Điều đó cũng khí khó. Cứ lý ra thì các ông giáo dạy ở những lớp cho người lớn hay thiếu-niên học, thỉnh thoảng nên mở một cuộc diễn-thuyết như thế, cho trong lớp học có về khác hơn ngày thường, để học-trò khỏi sinh lòng chán nản. Đó vẫn là một việc không phải dễ dàng gì, là một việc tốn công-phu phải khó nhọc, vì soạn một bài diễn-thuyết không phải là công việc chốc lát mà xong được. Tuy vậy, các ông vì lòng tận tâm với nghĩa-vụ chắc không thấy khó nhọc mà ngại, mà có nhiều ông cũng sẵn lòng nhận cái việc phụ thêm ấy. Nhưng chỉ các ông giáo diễn-thuyết mãi sao được. Vậy thỉnh-thoảng nên mời những nhà học-thức đến diễn-thuyết cho học-trò cùng công-chúng nghe, thì dụ như mời các nhà lang y diễn-thuyết về vệ-sinh và cách phòng ngừa các bệnh, mời các nhà canh-nông diễn-thuyết về nông-học, mời các nhà thương-mại kỹ nghệ diễn-thuyết về cách buôn bán, về việc lao-động trong các công-xưởng vân vân. Mới như thế chắc các ngài không nỡ tiếc công, mà vui lòng bỏ chút thì giờ sau sẽ cho đồng-bào ít nhiều cái học-thức của mình vậy.

Hiện nay nước nhà cũng đã vài nơi mở ra những cuộc diễn thuyết như thế; nhưng còn hiếm lắm. Mong rằng tỉnh nào khi đã mở những lớp dạy hạng đỡ dang thì cũng nên kế tiếp nghĩ đến sự tổ-chức những cuộc diễn-thuyết cho bình-dân nghe thì thật là hay lắm. Báo giờ trong báo thường có tin rằng: hôm ấy tỉnh này ông X.... diễn-thuyết về vệ-sinh, tỉnh kia ông Y.... diễn-thuyết về cách-trí, tỉnh nọ ông Z.... nói về cách giồng mía giồng dừa... vân vân... Báo giờ trong báo thường có tin như thế, thì chắc cái trình-độ học thức mà người mình đã cao hơn lên chút đỉnh, mà cái hạng thất học cũng cải hạng đỡ-dang cũng đã bớt được nhiều! Ngày ấy xa hay gần, dám xin hỏi ở các nhà trước-giả có lòng với đồng bào, với xã-hội?

2° *Cuộc giảng sách cho công chúng.* — Giảng sách cũng cũng là một mục-đích như diễn-thuyết, nghĩa là để ban bố những điều cần phải biết cho bọn bình-dân hay một cách chóng và vui thú; nhưng giảng sách cái phạm vi có phần hẹp hơn là diễn-thuyết, và tổ-chức có phần dễ dàng hơn.

Những cuộc giảng sách này công-chúng cũng được vào nghe như là diễn-thuyết, mỗi tháng độ hai ba kỳ, mỗi kỳ độ một giờ hay giờ rưỡi là cùng. Diễn-thuyết thì nói được cả mọi vấn-đề, nhưng giảng sách thì thường chỉ chuyên về văn-chương mà thôi. Giảng sách như thế thì hoặc là các ông giáo dạy ở lớp dạy hạng đỡ dang, hoặc là mới những nhà học-thức cao, tư-tưởng rộng, đến giảng thỉnh thoảng một kỳ, chắc các ngài cũng vừa lòng mà nhận vì giảng sách không tốn công như diễn-thuyết.

Còn giảng thì như trên đã nói, chỉ giảng về văn-chương, hoặc Pháp-văn, hoặc Việt-văn, hoặc Hán-văn, ai chuyên về mặt nào thì giảng về mặt ấy. Giảng sách như thế khiến cho học-trò và công chúng am-hiểu ít nhiều về ba thứ văn trên này: một thứ thì phong phú nhất hoàn cầu, một thứ thì thật sâu xa, đạo đức, một thứ thì tuy còn nghèo nhưng không phải là không có những cái hơn người. Những khi nghe giảng sách như thế thì thính giả không những rộng đường học-thức, thêm được tư-tưởng, mà trong lòng lại còn được hưởng lắm cái cảm tình êm ái thú vị nữa. Như thế những cuộc giảng sách chẳng là vừa ích về đường trí-dục, vừa ích về đường đức-dục lắm ru!

Cái ngày mà trong một thành phố, chỗ này giảng về Kim-vân-Kiều của cụ Nguyễn-Du, chỗ kia giảng về tuồng Lôi-xích của cụ Corneille, chỗ nọ bàn về thơ của cụ Lý-Bạch, hay phú của Tô-đông-Pha; cái ngày mà đi ngoài đường nghe thấy những lời công chúng bình phẩm về câu văn Cung-oán, giọng thơ Musset hay lời bàn của Tuân-tử văn văn ... cái ngày mà như thế tức là đã đến ngày ta có thể vỗ tay reo mừng rằng cái học-thức của người Việt-Nam ta cũng chẳng kém chi ai nữa, đó!

3° *Thư viện* — Thư viện ích lợi thế nào trên báo đã nhiều lần nói đến, tưởng không cần nhắc lại làm chi. Hiện nay cái số thư-viện ở nước nhà tuy rằng cũng nhiều, nhưng chỉ ở Hà-thành thôi, còn các tỉnh đó vài nơi đã dựng xong vẫn là chưa đủ. Vả lại nghe như những thư-viện ấy số sách còn ít-ỏi lắm, cái tủ sách còn nghèo lắm, cần phải có nhiều sách mới được. Muốn cho thư-viện các tỉnh có đủ các thứ sách xem thì nên dùng cách này: mấy tỉnh gần nhau mà có thư-viện thì vài tháng lại nên đổi sách lẫn cho nhau, như thế khỏi phải tốn tiền mua mà cũng được xem tường, cũng tiện. Vì muốn mua thì phải có nhiều tiền: quyên mãi thì cũng phiền, xin trợ-cấp thì khó được; vậy ta nên dùng cách cho vay cho mượn, giúp đỡ lẫn nhau như thế có lẽ cũng hay. Còn trong phòng đọc sách ta nên xin phép quan trên để một cái hòm con có khe trên để chữ: *sous des bibliothèques*, để trong các ngài xem sách có cao hứng và sẵn tiền, thỉnh thoảng bỏ vào đó ít nhiều, cuối năm may ra cũng được một món tiền đủ mua báo hay tạp-chí, như thế chẳng cũng tiện ư! Vừa không phiền lụy ai, không phải ngửa tay xin ai mà vẫn có tiền làm được nên công ích. Mấy điều trên này ở các tỉnh có thư-viện mà còn nghèo, thử đem thi hành xem có công hiệu hay không? Nếu công hiệu mà rồi ra tỉnh lảo cũng có một cái thư-viện đầy rẫy những sách thì thật là hay lắm.

B. G.

(1) Xem số báo ngày 25 Mars

TIN VỀ PHI-TƯỚNG PELLETIER D'OISY

Trong điện-báo Havas ngày 20 Mai có nói:

Tin Shanghai. — Pelletier d'Oisy tới nơi, khi đổ xuống tàu bị gẫy và đổ.

Vô-tuyến Bordeaux ngày 22 có nói:

Trong khi phi-tướng Pelletier d'Oisy đổ xuống Shanghai tại một khu đất đành quân, tàu đáp vào một cái bao tường đình liền có một chiếc tàu bay khác đã sẵn sàng bắt đến Tokio.

***

Quan lĩnh-sự Pháp ở Shanghai có gởi cho quan toàn-quyền bức điện-tín sau này:

« D'Oisy tới Shanghai ngày hôm thứ ba, hồi 16 giờ. Lúc đổ, tàu đâm vào một cái bao bị hư hỏng cả. Phi-tướng cùng người coi máy không việc gì. »

MỘT CÔ THIẾU-NỮ NƯỚC ANH LẶN BỂ MÒ VÀNG

Cô Naylor nước Anh lặn xuống bể để tìm vàng ở trong một cái tàu Tây-ban-nha bị đắm trong năm 1588, hiện vẫn gia công gắng sức cho đạt cái mục đích của mình. Mới đây có có nói có xét ra cái luồng để vàng, bị ngập xuống ở ổ đất sâu độ một thước, cô tính chỉ đào độ hai ngày thì vào được chỗ lấy vàng.

MỘT THỨ MẶT NẠ ĐỂ TRỪ HƠI NGẠT

Sở hóa-học của binh gia Hoa-kỳ đã chế một thứ mặt nạ mới để trừ các thứ hơi độc, cả hơi oxyde de carbone cũng trừ được. Nghe đâu mặt nạ ấy làm bằng mấy lần lọc, tẩm nhiều vị trừ độc, một vị gọi là hopcalite, trừ được oxyde de carbone. Vị ấy chế bằng oxyde de manganèse, oxyde de cobalt, và oxyde d'argent. Dùng mặt nạ ấy trong không khí độc công hiệu được sáu giờ.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 20 Mai 1924

Nhật-bản với Đông-dương

Các báo có đăng tin rằng bản giao-ước thương-mại của Nhật-bản với Đông-minh đã điều-định xong. Tin ấy là một tin đồn sai. Quan Toàn-quyền Merlin sang Tokyo mới là bàn bạc trước mọi lẽ với chánh-phủ Nhật, sau này mới sẽ điều-định về bản giao-ước ấy.

Cuộc bay vòng thế-giới của Hoa-kỳ

Các phi-hành-gia Hoa-kỳ đã tới Nhật-bản.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 21 và 22 Mai 1924

Cuộc hội-nghị của hai nước Ý Bỉ

Dư-luận ở Rome rất là hoan-nghênh các khoản quyết nghị tại cuộc hội-nghị Ý Bỉ. Các đại-biểu quyết nghị mọi khoản sau này: Miễn là chánh-phủ Đức thành-thực mà thi-hành mọi phương-châm thì trong kỳ hạn nói trong giao ước này sẽ phải thi-hành cái chương-trình Dawes. Đồng-minh sẽ có giao-ước riêng nói về những tác-chánh-phủ Đức dụng tâm sai lời hội ước.

Việc đình-công ở nước Đức

Bản nghị-định của chánh-phủ Đức về việc thợ mỏ trong hạt sông Rhur, bị bốn hội liên hiệp không ưng thuận, chỉ trừ có phần nói về tiền công thợ là các hội ấy ưng thuận mà thôi. Việc ấy hiện nay giao cho một hội-đồng xử nghị. Nếu thợ lại đình-công nữa, tất sẽ xảy ra lắm sự lôi thôi. Nhưng lo đúc sắt thiếu than phải nghỉ.

Việc chính-trị ở nước Đức

Các viên lĩnh-tụ đảng bình-dân, đảng trung-ương, đảng dân-chủ tán-trợ cho M. Marx, sẽ tuyên-bố một lời chung tại nghị-viện về cái chương-trình của các nhà giám-định. Các đảng ấy tỏ ý ưng thuận cái chương-trình ấy, song có đòi sửa đổi mấy điều tiểu-tiết, và đòi Pháp Bỉ rút quân ở hạt sông Rhur về.

Lại có một đoàn-thể kỹ-nghệ phản đối cái chương-trình của các nhà giám-định.

Một cuộc hội-nghị quan-trọng

Theo ý quan thủ-tướng, quan Giám-quốc có đặt một cuộc hội-nghị tại điện ngài. Trong cuộc hội-nghị ấy, quan Poincaré và quan François Marsal bày tỏ với quan Herriot và quan Painlevé mọi lẽ về cái hiện-tình tài-chính nước Pháp. Quan Painlevé và quan Herriot có nói các ngài in trí rằng cái thế tỏa nội-các là phải trừ tình cho cân cân chi thu được thăng bằng.

Nếu có việc gì cần, các ngài sẽ hội-nghị nữa.

Một quả đạn nổ

Tin Toulon. — Một quả đạn nổ ở trên một cái thiết giáp hạm. Nhiều người bị thương.

Người Đức vẫn sắm đạn dược

Tin Berlin. — Ở Berlin có bắt được một số đạn dược của đảng cấp tiến quốc-dân.

Tự do diễn đàn

Phải nên biết cùng bạn

Bọc báo ngày 16 Mai mới rồi, về mục « Cái hình trên thiếu-niên », ông H. T. B. có mấy điều nói về thiếu-niên không biết đoàn-kết. Lẽ ấy rất xin chịu ông và thật có lòng cảm-phục.

Thật thế, về việc kết-giao bằng hữu của bọn thiếu-niên chúng tôi vẫn còn lắm điều khuyết-điểm. Sự khuyết-điểm này có lẽ bởi tại thiếu-niên chưa rõ cách kết-giao bằng-hữu mà ra. Tôi cũng là người trong bọn thiếu-niên, học thiển-tài sơ, có đâu dám lạm bàn thêm gì những lời vàng ngọc của bậc lão-thành trước-giả đã dạy duốc sáng mang chiếu vào những chỗ mờ tối của chúng tôi. Song cũng xin phép độc-giả chư-quân-tử cho phép điều thêm mấy lời về đạo bè bạn này chắc cũng bổ-ích thêm cho bọn thiếu-niên tôi một đôi chút.

Phương-ngôn ta thường có câu: « Học thầy sao tày học bạn, lại có câu « đi buôn có bạn đi bán có phường ». Cứ lấy đó mà suy thì làm người nên phải biết đạo bè bạn mới được. Nay ta lại nhìn quá xa ra kia! Kia! giống chim còn rủ ra rủ rít gọi đàn để cùng nhau đua tiếng bót vui, huống chi ta là người lại chẳng nên tìm bạn mà chơi ru! Đương lúc thiếu niên này, việc kết-giao bằng-hữu là rất cần cho bọn ta đó. Nhưng chọn được bạn hiền mà chơi cũng rất là khó vậy. Có bạn làm trái hẳn ý ta, chưa hẳn đã là bạn dữ, mà có bạn làm phải ý ta, chưa chắc đã là bạn hay. Thói thường trong ngôn hay nghịch nhĩ. Thế cho nên lắm kẻ bất bẻ bạn ngay trước mặt lại là người thẳng; mà lắm kẻ ra ý khiêm nhường lễ phép chẳng làm mất lòng ai lại là người thâm. Nay nếu ta cứ lấy mắt vô tình mà xét người về bề ngoài thì nhiều khi ắt hẳn sai lắm. Vậy muốn được bạn hiền để giúp thêm đức hạnh cho mình tai chẳng những phải cần có mắt tinh xét bề ngoài, mà lại còn phải dụng trí sáng để xét đức tính bạn ra sao đã. Đo mới ắt là cái cốt-yếu của cách chọn bạn vậy. Đức Khổng-tử có nói về đạo bè bạn rằng: Người bạn có ích có ba thứ, mà bạn với lỗn hại cũng có ba thứ; làm bạn với kẻ ngay thẳng, với kẻ tin cẩn, với kẻ biết nhiều điều hay thì có ích; làm bạn với kẻ chẳng thật lòng, hay xiểm nịnh, kẻ éo nói mà chẳng biết gì thì hại vậy. Ta lại cũng nên biết rằng gần mực thì đen gần đèn thì rạng. Bạn với người tử tế thì mình cũng tập nhiễm được tính nết ấy, mà bạn với kẻ rông rài lêu lổng thì mình cũng chẳng mấy lúc mà thấm-thía sự dở.

Ai ơi chọn bạn nên phải cẩn thận lắm thay!

Thượng-hữu, Tg-Ngọc.

Khảo cứu về giấy

(*Tiếp theo*)

Bởi vậy người Âu-châu ai cũng nó nức nghĩ cách mở-mang thay đổi nghề làm giấy; lại thêm trong buổi ấy nghề hàng-hải mới có người Hà-lan, người Pháp và người Bồ mới bắt đầu giao-thông với người Ấn-độ và người Tàu. Họ thấy người Á-đông vẫn tre xay bột làm giấy, mới bắt chước dùng những thứ gỗ tạp của họ chế ra giấy; mãi sau đến thế-kỷ mười ba, họ mới biết dùng bông vải và dẻ rách mà làm giấy. Nghề làm giấy bắt đầu từ đấy bành trướng mãi ra. Hiện nay người Âu-châu dùng phần nhiều là dẻ rách để làm giấy rất tốt và rất trắng; nước Anh-cát-lợi có « espartograss », nước Hoa kỳ dùng gỗ « poplaret » và « Spruce » (hai thứ gỗ này rất tốt), nước Nhật cũng có sản một thứ gỗ spruce nhưng không bao giờ dùng để in sách, họ chỉ quen dùng giấy làm bằng tre thôi. Một tấm vải rách bên Âu, Mỹ không khi nào bỏ phí và nghề buôn bán vải rách cũng thịnh hành lắm; nhiều người trước nghèo khổ, chỉ nhờ nghề bán vải rách sau trở nên giàu có. Chánh-phủ và các nhà báo bên Âu-Mỹ cũng thường tuyên-bố cho dân-gian không nên bỏ phí một mảnh dẻ rách nào.

Xét về nước ta nghề làm giấy có cũng đã lâu nhưng cũng không ra khỏi khuôn phép của người Tàu. Giấy ta làm bằng một thứ cây gọi là cây gió, sản xuất rất nhiều ở các miền núi Trung Bắc-kỳ. Khắp trong nước tỉnh nào cũng có chỗ làm giấy, như giấy lệnh, giấy thi, giấy phèn, giấy bản; ở Thừa-thiên cũng có làm mà thứ giấy gọi là giấy dốc-so. Thứ giấy này rất xấu nhưng rất sạch, người ta thường dùng để làm áo bình « đồ mã » để khâm liệm người chết. Nhắc lại, thế-giới ngày nay dùng giấy rất nhiều, nghề làm giấy bên Âu-Mỹ mỗi ngày mỗi phát đạt và mỗi tinh xảo thêm lên. Đẽo vỏ cây, cưa gỗ, xẻ gỗ, xay gỗ, ngâm gỗ, lọc gỗ, cán bột gỗ, sưởi bột, đều dùng đồ máy móc và đồ hóa học cả. Họ ở gỗ xong đem ngâm với thuốc và lưu toan cho nát ra bột; lọc đi lọc lại nhiều lần, mới tẩy bằng chlore; tẩy sạch họ mới cho chảy ra máy sưởi và máy cán. Khi dang sưởi có một thứ cần (colb) chảy ra trên tờ giấy để cho láng và sau viết khỏi nhòe. Bởi có những máy móc khéo léo tiện lợi như thế, nên mỗi ngày giấy càng nhiều.

Tỉnh riêng một nước Hoa-kỳ và Gia-nã-đại, các xưởng làm giấy đã quá vài trăm xưởng và giấy của họ phần nhiều đều làm bằng gỗ spruce. Mỗi ngày các máy ở Bắc-Mỹ làm ra giấy được tới vài mươi triệu bản. Nước Đức, nước Anh, nước Pháp, nước Nhật cũng có nhiều xưởng làm giấy nhưng so lại với Hoa kỳ thì chưa thấm vào đâu.

Nghề làm báo bên Âu-Mỹ rất thịnh, một thành Nữu-ước mỗi ngày in ra đến vài trăm triệu tờ nhật-trình; còn thành Luân-đôn, Pha-lê, La-mã, Bá-linh thì kể biết bao nhiêu. Người Mỹ thấy báo-giới thịnh hành quá sợ e trong 50 năm nữa, không còn đủ gỗ để làm giấy, nên nay họ đang cổ-động về việc gây giống và trồng trĩa những cây spruce và cây poplar trong mấy đám rừng hoang ở Phi-châu, còn người Anh thì tìm gỗ ở Phi-châu, còn người Nhật họ cũng chú ý về nghề trồng tre lắm. Nghề làm giấy của người như thế, người ta mưu-toan như thế, còn mình thì sao? Nghề làm giấy của mình thì sao?

Nước ta ngày nay là một nước cần phải cải-lương, tư-tưởng cải-lương, phong-tục cải-lương, vậy nghề làm giấy ta cũng nên cải-lương mới phải. Vài lời bút lông ngày nay đã thua dùng, bút sắt đã giải khắp thôn quê; chữ

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

nho như ông lão gần với, quốc-văn như trẻ trai đang lớn ; việc học cần phải mở mang, sách vở, báo chương cần phải thêm nhiều, giấy lệnh, giấy thi tuy tốt tuy bền, nhưng viết bút sắt với mực tây thì nhèm thì xấu xem có thích dụng không ? có hợp cách không ? Cây gió làm giấy rất bền nhưng hay nhòe không trắng, vậy ta phải làm sao cho được đẹp được tốt, hoặc trộn bột tre vào hoặc một thứ gỗ gì vào đó. Nước ta vẫn sẵn nhiều không lo hụt thiếu (về phần này xin nhờ các nhà chuyên-môn bác-học nghĩ giùm cho), phải học tập cách chế tạo của người Âu-tây để chấn-hưng về nghề của nước nhà ; cố làm sao cho nghề một ngày một tinh xảo, làm sao cho giấy một ngày một rẻ hơn ; được như thế thì lo gì sau này con nhà Việt Nam không đủ giấy học, không thu được một mối lợi to.

Vậy các nhà công-nghệ, các nhà tư-bản ở nước nhà nghĩ sao ? Mong lắm ! Mong lắm !

Bùi Song-hương (Huế)

Cuộc thi thơ

Của Ngô tri- Quyền nữ-sĩ

MMCDXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Qua miếu liền đò những ngại ngùng.
Ngẫm bệ chanh niềm khi ngự tế,
Trông bia đổi tưởng buổi nam phong
Mưa Âu gió Mỹ thêm sùng đạo.
Châu Lạc con Hồng phải gắng công.
Miếu hãy còn đây văn chửa mất.
Quốc hồn chẳng thẹn với non sông.

Vũ-ngọc-Khuê

Service Maritime, Haiphong

MMCDXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Tỉnh đốt tay này đã mấy đông.
Cửa thánh hương bay mùi đạo vị,
Sân hiền trăng sáng vẻ văn-phong.
Nhờ công cụ Sĩ khoe mo mạch,
Nhờ đức vua Nhân dựng Khổng cung
Quốc-tuý ai người thăm hỏi đó,
Mừng thầm thục-nữ có lòng chung

MMCDXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Giải gió dầm mưa chẳng chuyển rung
Chín bậc ngất trời lương đống vững
Một tòa rợp đất thánh hiền chung.
Tiếng chuông đàm đạo vang bờ cõi,
Hồi trống tuyên văn rậy núi sông.
Kế vãng khai lai công đức ấy,
Cao không khá vị rộng không cùng.

Lương-Ký

Làng Yên-bình, Ninh-bình

MMCDXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Miếu mạo trông lên vẫn kính sùng.
Hương lửa say mù Đông Lỗ hóa,
Cung tường rạng vẻ Việt-Nam phong
Nhị-hà Nùng-lĩnh cùng hai cảnh,
Trấn-vũ Văn-xương cả một vùng.
Kể tự Lý triều gây dựng trước,
Ngày nay học-sĩ biết hay không ?

MMCDXXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu mạo còn kia phải nhớ trông.
Đạo Khổng lòng son bia đá tạc,
Dòng nho nét mực đàm mây không.
Tang thương biển cải khé Nàng Nhị
Đạo nghĩa suy tôn vững Lạc Hồng.
Xây dựng Lý triều là bước trước,
Ai ơi nhớ đến ấy ân sùng.

MMCDXXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu từ xưa dựng ở trong
Tân hóa đã qua cơn biến cải.
Hàn lao còn thấy hội tôn sùng.
Đạo truyền công cả vùng thiên-hạ,
Tôn giáo riêng thờ cõi Á-đông.
Này miếu này bia còn cổ tích,
Làng thơ đi lại phải nên trông.

Nguyễn-hữu-Đại

Giáo-học Ngọc-động, Hà-nam

MMCDXXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nhà Lý gây nên vững chẳng long.
Một tượng long lanh vua ngưỡng đức
Tám đời rỡ rỡ thánh đền công
Trên vì Hồng Lạc nên khua lĩnh,
Dưới mở Trần Lê để nối dòng.
Mây gió bao phen văn chửa mất,
Nhị Nùng một giải miếu thường trong

MMCDXXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Có miếu sùng văn Lý có lòng.
Triều thị xiết bao khi biến đổi,
Cung tường còn biết thuở nào bong.
Trần Lê trải mấy đời triều cựu,
Tàu Nhật xem đây một chữ đồng.
Còn núi Nùng xanh còn nước đỏ,
Miếu này không ngại gió mưa rung.

Đặng-Khoa

Rue de Yên-thị, Ninh-bình

MMCDXXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Miếu ấy nhân hoàng mới dựng xong
Cung tốt trang hoàng quanh nước Nhị
Tường cao chót vót đứng non Nùng.
Trước đem lễ giáo xây Kinh Bắc.
Há phải văn-minh kém Á Đông.
Rằng phế rằng hưng ừ cũng mặc,
Đạo ta một mối vẫn trên không.

Đặng-văn Cầu

Rue de Vân-giang. Ninh-bình

MMCDXXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nghĩa cả theo thời mới thủy chung,
Miếu mạo uẩn xưa còn tưởng tượng
Xa thư lối mới vẫn trông mong.
Tân trào hà phải chia bài mới,
Học thuyết khen cho hợp một dòng.
Non nước nay mừng tỏ điểm lại,
Đạo ta rực rỡ khắp tây đông.

Nguyễn-chuyết-Âm

5x, Rue du Charbon, Hanoi

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 31 độ
15 giờ 34 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ sáu, 23 Mai 1924
S. Didier

Âm-lịch

20 tháng tư, năm Giáp-tí
Ngày Nhâm dần
Hành Kim Sao Nguu. Trực Thu
KỴ Khuyết thủy. Tết tư
nhiệt. Sao nam. Hiệu tiếp

Giá bạc. Kể từ ngày 22 Mai 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 f. 85

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 22 Mai 1924* : 3 /. 53.50. — 5 /. 1915-1916 67.

Tàu sang Pháp. — Tàu *Orénoque* mang thư sang Pháp, đến ngày thứ hai 26 Mai hồi 13 giờ ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane, Qui-nhơn Ba-ngòi và Saigon.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe-lửa 26 Mai, hồi 6 giờ 20 sáng.

Quan Toàn-quyền tại Nhật-bản. — Quan Toàn-quyền sau khi đi Nikko trong 36 giờ đồng-hồ thì trở về Tokaiyo rồi ngài đến Tâm Athenée, bệnh viện Saint-Maur. Ngài có dự cuộc tiếp-kiến của Hội-đồng kinh-tế Nhật bản và các bữa tiệc, các cuộc đi xem của hội Mitsubishi và của Bá-tước Mitsui.

Trong những buổi ấy các quan chức và tư nhân thường lại tỏ lòng cảm ơn quan Toàn-quyền một lần nữa về sự trợ cứu của Đông-dương sau khi xảy ra các nạn động đất. Các nhà đọc diễn-văn có nhắc lại cái tình thân-ái nó giàng buộc hai nước Nhật Pháp từ hồi để chính thứ hai cho đến ngày nay và mong cho sự giao hiếu của hai nước mỗi ngày một thêm bền vững.

Quan Toàn-quyền đã biệt Tokio tiến ngài có quan Thủy-quân đô-đốc Yamamoto, quan Nội-thần của Nhiếp-chính vương, quan Ngoại-giao bộ thượng-thư, quan phó Thượng-thư Masudaira, các Tử-tước Kuroda và Soga, các đại-biểu các quan Bình-bộ và Thủy-bộ thượng-thư, quan phó Thượng-thư bộ Thương-mại Fujiyama, ông hội trưởng phòng Thương-mại và các quan chức trong chính-giới, ngoại-giao giới đông lắm cùng là Tử-tước Motono phu-nhân với nhiều các bà trong qui phái Nhật-bản.

Đông-dương đối với cuộc Hội-nghị Y-học của các xứ nhiệt-đới. — Quan bác-sĩ Noël Bernard chánh Y-viện Pasteur ở Saigon độ trước có làm đại-biểu cho Đông-dương tại Hội-nghị Viễn-đông về việc khẩn-cấp y-học ở các xứ nhiệt-đới họp tại Singapore, khi trở về ngài có làm một tờ trình, trong tờ trình ấy có kể mấy điều thiết yếu sau này :

Đại biểu của Đông-dương trong cuộc nghị-hội ấy ít quá, trong số 287 hội-viên mà được có 5 người Pháp, chỉ được trên xứ Macao (Ao-môn), còn so với các xứ khác thì tỷ-lệ kém xa.

Tiếc lắc hội-nghị mà không kịp sửa soạn ngày thì tất đã sinh ra nhiều điều bất tiện về đường lý-tài, là vì không có tổ-chức trước về việc dự cuộc hội-nghị ấy.

Đông-dương cần phải có một phái-bộ đông hơn, vậy phải khảo-cứu mọi vấn-đề ngay từ bây giờ.

Hỏi vậy mà quan Thống-đốc Nam-kỳ, ngày 8 février năm nay, có có đặt một hội-đồng khảo-sát về vấn-đề bệnh phù (béribéri) đối với việc dùng gạo và tải gạo xuất cảng thế nào.

Trong cuộc hội-nghị năm 1925 này bệnh phù tuy là một vấn-đề quan-trọng, chắt trong cái chương-trình phải bàn nhưng nếu Đông-dương đối với cuộc hội-nghị ấy có một cái địa-vị to hơn thì vấn-đề bệnh phù mới là một vấn-đề trong vô số các vấn-đề khác phải bàn đến, như là bệnh lỵ-học, vệ-sinh học, công cách tổ-chức việc y-tế, vân vân.

Hỏi vậy quan Toàn-quyền định rằng cuộc hội-nghị năm 1925 họp tại Nhật-bản thì Đông dương sẽ có một phái-bộ đông hơn, có đủ các nhà chuyên-môn có giá-trị đến dự hội và nhiều các xứ lượt kê danh hiệu các nhà chuyên môn có giá-trị có thể dự vào chân phái bộ ấy để sửa soạn ngay từ bây giờ.

Ngạch các quan cai-trị. — M. Morize (Jules) quan phó cai trị hạng nhất tòng sự tại Trung-kỳ nay tạm bổ đi quyền công-sứ tỉnh Thừa-thiên thay M. Cottez là quan cai trị hạng nhì sắp về nghỉ.

Bán một cái xuồng **(CANOT AUTOMOBILE)** có buồng, vỏ bằng gỗ, dài 8 thước, ăn sâu xuống nước từ 45 đến 50 phân tây, động cơ « Delannay Belleville », 24 mã-lực. Hỏi tại : M. Birot, nhà máy giấy Việt-trì. 3845

RẠP CHỚP BÓNG PALACE

Chương-trình từ ngày thứ tư 21 đến ngày thứ bảy 24 Mai 1924.

THỜI SỰ ÉCLAIR

QUAN TOÀN-QUYỀN ĐÔNG-PHÁP TẠI VÂN-NAM

CHUYỆN ROXELANE

Hí-kịch chia làm năm phần

LỜI DẪN — Sau hồi thứ hai tích *ROXELANE* thì như sau

Tai bằng Thành-chung tốt-nghiệp. — Sáng hôm nay tại trường Bảo-hộ đã bắt đầu thi bằng Thành-chung Pháp-Việt (Diplôme d'études complémentaires), hội-đồng sát-hạch do quan giáo-sư Brachet chủ tọa. Các đầu bài ra ban sáng như sau này :

Âm tả

Haiphong

Ici la France a tout créé. Rien n'existait, avant notre arrivée, à l'emplacement où s'élève aujourd'hui le grand port du Tonkin.

Sur la plus ancienne carte que nous possédions (elle n'est pas bien vieille puisqu'elle date de 1574 seulement) on ne voit, en effet, qu'un îlot, un poste de douane annamite, et, parsemés au milieu des marais, quelques groupes de cabanes de pêcheurs.

Dix ans plus tard, la seconde carte ne montre encore, auprès de la concession française, qu'un maigre embryon de marché qui s'étire au long d'une digue en bordure des lagunes. Mais en 1887, l'aspect a changé : l'activité française se fait manifester dans sa clarté créatrice, et sur le sol déjà se dessine le tracé de la cité naissante. Depuis, le labeur n'a pas cessé. Labeur ingrat tout d'abord, la conquête du sol, les canaux creusés pour écouler les eaux stagnantes, le remblai patient des mares en chapelets. Et les maisons se dressent, chaque jour plus nombreuses, maisons blanches des premiers fonctionnaires, modestes magasins des premiers colons. Le port s'aménage : là où ne mouillaient que les jonques de mer aux voiles de natte viennent s'ancrer des vapeurs au tonnage toujours croissant. Des docks se bâtissent, dont les toitures jumelées ne cesseront de se multiplier.

C'est un port maintenant : port fluvial où la bataillerie se presse chaque jour plus grouillante ; port maritime où les paquebots trouvent désormais des aménagements de plus en plus perfectionnés. Les dragues enfin pus perfectionnés. Les dragues enfin pus se mettent à l'œuvre, ouvrant un chenal aux geants de la mer qui viendront dresser maintenant leurs ponts superposés au-dessus des plus hautes toitures des maisons.

(d'après Maspéro)

Câu hỏi

I. Quelle est l'idée qui domine ce morceau et l'impression qui s'en dégage ?

II. Indiquer la raison pour laquelle chacun des verbes : s'élève, s'étire, s'est manifestée, se dessine, s'aménage, s'ancrer, se bâtissent. se multiplier, se presse, se mettent à l'œuvre est sous la forme pronominale ; indiquer la différence entre le sens de ces verbes à la forme pronominale et leur sens à la forme ordinaire donner s'il y a lieu, l'équivalence du sens du texte avec une forme non pronominale, ou passive, ou impersonnelle des mêmes verbes.

III. Expliquer pourquoi la phrase : « Labeur ingrat..... en chapelets » ne contient pas de verbe conjugué.

IV. A quels objets et à quels travaux fait allusion la dernière phrase du texte ?

V. Indiquer un homonyme du mot : pêcheur et donner la famille de chacun de ces deux termes : chaque mot cité doit naturellement être défini.

Luận Pháp-văn

Nam-ban :

(Trong hai bài được chọn lấy một)

I) — **Les sports. Quel est celui que vous préférez ?** Place qu'ils ont prise dans la vie annamite ? Faut-il les considérer comme un simple divertissement ou comme un exercice utile non seulement par les avantages physiques qu'ils procurent, mais encore par les qualités morales qu'ils développent.

II) — **Développez cette pensée : « Lorsqu'on sait bien observer et lire avec méthode, on possède les meilleurs instruments de l'éducation personnelle ».**

Nữ-ban :

(Trong hai bài được chọn lấy một)

I) — **Des moralistes disent : « Il faut vivre pour autrui » — Est-ce toujours possible ? Ne vaudrait-il pas mieux savoir vivre avec autrui ?**

II) — **Vous avez peut-être entendu certaines de vos maîtresses condamner la lecture des romans, d'autres l'ont tolérée. D'autres l'ont même peut-être conseillée.**

Estimez-vous que les romans doivent tenir une grande place dans la bibliothèque d'une jeune fille ? Si vous en admettez quelques uns, à quelle condition le ferez-vous ? Croyez vous qu'on puisse, dans les ouvrages de ce genre, chercher autre chose qu'un simple divertissement ?

Chiều hôm nay thi toán-học và luận quốc-ngữ.

Số thí-sinh về nam ban được 173 người và nữ ban 12 người.

PHÒNG - THẢM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương-gia đã nổi tiếng Bắc-đầu bội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh viện Tenon, Pon, Rabat, Casablanca Port-Said Al-ep Beir.

Ngoại khoa, hô-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng : 7 giờ đến 9 giờ
Buổi chiều : 2 giờ đến 4 giờ

KHÁM BỆNH 6 : 3 đồng một lần
XIN GIẤT LẤM-CHỨNG Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh : số 1 PHỐ HÀNG-KÈN, số 1 GIÁT mới số 20a

9515

Việc án binh. Tòa án binh đệ nhất ở Bắc-kỳ, đến ngày thứ ba 3 juin 1924, hồi 7 giờ rưỡi sáng sẽ, họp để xét các việc sau này :

Hà-đương-Minh, cai khố-đỏ phạm tội đánh một người lính ; Phạm-Thinh, lính khố-đỏ ở Nam-định, bỏ trại đi ; Hoàng-v-Thúc, lính khố-đỏ ở Yên-bình-xa, ngủ trong khi canh gác.

Và hai việc lính Tây nâu một người phạm tội đánh người bị thương và một người nữa dùng lời thô bỉ dọa bề trên.

Giới thiệu sách mới. — Bản-quán mới tiếp được một cuốn sách mới nhan đề là « Phép biên chép sổ sách buôn bán » của M. Đỗ-văn-Ý quản-lý nhà in và báo An-hà tại Nam-kỳ gửi tặng. Sách của làm năm chương, chỉ vẽ về những cách thức làm sổ sách rất kỹ càng. mà cái bản ý của soạn giả chỉ cốt dạy về những sổ sách buôn bán thường thường mà thôi, chứ cửa nói đến những sổ sách về lối doanh nghiệp lớn, vì người mình bước chân vào trường thương-chiến mới được mấy năm nay, tư-bản cũng còn bạc nước mà thương tài cũng còn non nớt kém người xa. Trong những điều kém người ấy thì có một điều đề thấy là về lối biên chép sổ sách vẫn còn cẩu thả vụng về. Đó thực là một cái khuyết-điểm mà chính là một cái trở-lực khiến cho nghề buôn của mình không được mở mang. Vậy bản-quán xin vui lòng giới thiệu quyển sách này cùng cống cơ tư ích cho các nhà buôn ta lắm. Sách bán tại nhà in An-hà, tỉnh Cần-thơ, Nam-kỳ. Giá bán 1 đồng.

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. Bp.05
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. . . . . 0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp bán kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20

1907

Ngạch Địa-chính. — M. Trần-khắc-Tuân, hội họa hạng tư tại sở Địa-chính nay tạm đổi đi Nam-định tây thuộc quan Bốc-lý thành-phố lấy bổ dụng vào việc họa địa-đồ cho thành phố.

Một điều mong ước. Phố chợ Đuổi nay đã thành mấy dãy nhà gói sạn sát, phố xá rộng rãi, nhà cửa đông đúc và mở hàng buôn bán xem ra có phần vui vẻ sầm-uất hơn mấy năm trước nhiều, nhưng hiềm vì một nỗi đường lối đi lại còn tệ quá, như là phố Duvigneau và phố Chanceaulme là hai phố ngày nay rất là vui vẻ, hành-khách vẫng lai cũng nhiều và xe cộ hằng ngày qua lại cũng lắm. Đường lối thì lồng-rãi mà cỏ lổ thấp, chỗ cao, chỗ gồ lên, chỗ lõm xuống ; lắm khi xe cộ khó người qua lại, vấp phải cái chỗ trũng, nghiêng lệch người ra một bên, trông như thế thật là nguy-hiểm lắm. Và khi giới mưa to, nước cứ đọng ở một cỏ lỗ trũng không sao chảy thoát đi được, còn thì đất bùn lấy lên trông bẩn thỉu quá. Ấy giới mưa còn khổ sở như thế, đến những hôm nóng bức này lại hại về sinh lắm nữa, thường bay có giò đưa cát bụi bẩn thỉu bay mù mịt cả vào trong nhà và hơi mùi ở nỗ ở dưới rãnh, xông lên thật là khó chịu quá chừng.

Vậy ước ao rằng sở Lục-lộ thành-phố nên sửa sang giải đá và xây cống rãnh cho những phố ấy thì mới không hại đến sự vệ-sinh chung.

Đăng-đình-Tấn lại cáo

Người chết ở hàng bông chiều hôm qua. — Người đàn ông mặc quần áo nâu, chết ở è phố hàng Bông, trước cửa nhà in Trung-Bắc c lều hôm qua, thì nay tôi ra tên là Đoàn-Tất quán ở làng Ôn-lập, huyện Duyên-hà (Thái-bình).

NỮ-HẢI-TẶC

(Trinh thám tiểu-thuyết)

PHẠM - BÙI - CẦM dịch thuật

Xuất bản lần thứ nhất
Có sửa đổi lại nhiều chỗ

Sách dày hơn 100 trang
Giấy in rất tốt. Sách đóng rất đẹp

Giá mỗi quyển . . . . 0$80
Tiền cước 0.11

Ai muốn mua buôn, mua lẻ xin gởi giấy cho :

M. BÙI-XUÂN THÀNH
61 - 63 — Rue du Coton — Hanoi

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Đầy tớ bắt lương. — Mme Vũ-thị-Lựu ở phố Bầu-cân số nhà 139 có đơn trình người vú sữa ăn cắp quần áo cùng đồ đạc đang giá 14 p 6 rồi trốn mất. Mme Lựu tưởi đưa đến đồn cớp quê quán của nó là gì.

Tin chó. — Một con chó của nhà kia ở phố Đường-cát cắn tên Đỗ-văn-Bôi ngày nọ nay xét không có bệnh dại, nên đã giao trả người chủ nuôi.

Con chó của một nhà ở ngõ Crochet đưa vào nhà thổi sắc-sinh ngày 20 trước thì đã chết vì bệnh dại.

Tên Trần-xuân-Phụng 15 tuổi, làm việc cho một viên quan võ, bị một con chó của ai không rõ cắn phải ngày 14 trước thì nay phải đưa đi Hanoi chữa thuốc.

Lường-đảo. — Tên Nguyễn-xuân-Kha lường của Nguyễn-thị Qui 2 p.50 và Nguyễn-văn-Đại tức Hai lường của chú Kane Phu 3 p 50 tiền hàng thì nay đều đã phải bắt tống giam để hậu xét.

HÀ-ĐÔNG

Khánh-thành cuộc cắt-lương làng Tây-tựu. — Việc này đã đăng trong số báo ngày hôm qua, nay xin đăng bài diễn-thuyết của M. Hàn nhà cụ-phủ trong làng lấy dọc khi bắt đầu khai lễ khánh-thành như sau này :

Bẩm các qui quan Bảo-hộ,
Bẩm quan Đông-đốc,
Bẩm các ngài,

Nay dân Tây-tựu chúng tôi, nhân dịp trường học Pháp-Việt đã được thành-lập, công việc cải-lương cũng đã thêm chỉnh-đốn, dân tình thượng hạ đều có lòng lấy làm hân-hạnh vui mừng, vậy nhân tiện lễ khánh-thành hoàn-toàn, hai là để được thỏa tình dân xã. Ngày hôm nay là ngày chính tiếp các quan như thế này thực là hoan hân cảm-kích không biết ngần nào. Vậy dám xin phép các quan cho tôi thay mặt dân chúng tôi gọi là giải tỏ mấy lời trước để cảm-tạ cái giải tỏ mấy lời trước để cảm-tạ cái công lao của các quan trông lại đến dân, sau để giải tỏ công việc của dân chúng tôi đã làm, sau nữa là để tỏ cái lòng biết ơn của dân chúng tôi.

Bẩm các quan,

Việc của quốc-gia quan trọng thứ nhất là sự giáo-dục, việc trong xã-hội thiết-yếu nhất là sự học, cho nên trong việc cải-lương không có việc gì cần hơn việc lập trường dạy học, vì người có học thì mới rộng kiến-thức, đủ trí lự, và đủ tư cách làm dân, vậy thì việc lập nhà trường thực là một việc trọng-yếu nhất trong xã-hội. Cho nên lễ khánh-thành nhà trường quan sở đi tới chúng tôi đây thiết tưởng cũng vì cái lòn chỉ đó.

Bẩm các quan, dân Tây-tựu chúng tôi người tuy chất phác, song cũng

(Xem trang tiếp bo, cột thứ hai)

Ai có con em đi thi bằng Sơ-học ?

Tôi người yếu quá, tưởng không thể theo học đi thi kỳ thi bằng Sơ-học năm nay được ; may nhờ uống được mấy lọ Sâm và ăn được mấy nén Cao mua tại hiệu QUẢ-LÂM, số nhà 42, phố Phúc-kiến, Hanoi, ma nay sức mạnh hẳn lên, tinh-thần lành-lợi, xem sách nhớ, nghĩ ngợi mau, thật có kiến-hiệu, xin mách anh em ai sửa-soạn đi thi nên dùng thử mà xem.

Nguyễn-huy-Xương lại cáo

Chè LIÊN-TÂM SINH-THẢI đã sang đến Hanoi

Việt-Nam thanh-niên hội. — Chủ-nhật 25 nay, tại hội V.N.T.N. có hai cuộc hội họp : một cuộc « Đi xem các mấy hơi nước, hội-viên họp nhau ở hội-quán đúng 7 giờ rưỡi, hay ở sở Máy điện Hanoi đúng 8 giờ sáng ; một cuộc diễn-thuyết về « sự tiến-hóa » của ông P. Monet tại hội-quán đúng 2 giờ chiều.

Xin kính mời hết cả các quí-vị hội-viên đến dự hai cuộc hội-họp ấy.

H. V. N. T. N. lai cáo

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo kinh-nghiệm ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trẻ-con cho trẻ-con vì trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tờ Nội-các phụng tội chân phê rằng :

Chiếu nay đại-thần phòng của MONTÉS qui-tâu, có nhờ nước một thứ rượu bổ để uống hằng ngày đương cần lắm, đáng nên gia-thưởng, trước các phẩm thị gửi cho qui-thần phòng chế càng để tỏ thành-ý.

Khâm thử.

Rượu này đã kê cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương trong mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! Giá hạn rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, cứ theo nhiều ít.

Bản-hiệu không cần phải vẽ nhưng hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trẻ-trời cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Dã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Trang-Tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ ta tế hai nay.

biết trọng sự học, từ khi nhà nước ban hành quy thức cải-lương đến nay huynh thứ dân chúng tôi cũng đã hăm hở có chí cấp tiền thừa hành, đã lập hội đồng kể tới ngót mười năm nay, song phần thì ngặt vì buổi đầu người mới, công việc chưa làm, phần thì ngặt vì nước lụt mất mùa, ứng biện cũng khó, cho nên dẫu có cái bụng nhiệt thành cấp cấu tiến bộ nhưng nguyện bất tòng tâm, cũng không khỏi có sự trở ngại chậm trễ.

Bẩm các quan, dân chúng tôi sở dĩ có tiệc hội khánh thành này, thực là nhờ ơn trên nhiều lắm; trên thì đội ơn nhà nước trợ cấp cho một món tiền to lại được có quan Công sứ Lachaud và quan Tổng-đốc Hoàng bản tỉnh chúng tôi hết lòng trông coi chỉ bảo, nào khi đốc sức hội-đồng đang đường bảo ban cho những đường mở mang công ích, nào khi thì hạ cố tới tận làng mà trò bảo cho những cách làm ăn, chẳng còn quản công khó nhọc, không cứ ngày rồi buổi mát các ngài đến trông nom, cả đến chiều nắng hôm mưa, các ngài cũng chịu khó, ôi, như các ngài là chủ tể một xứ nhất nhật vạn cơ, mà hết lòng hết sức chăm chỉ về việc cải-lương cho dân như vậy, dân tỉnh chúng tôi cảm đội biết có ngần nào.

Bẩm các ngài, hôm nay các ngài hạ cố tới đây, chúng quê tiệc này thật làm vẻ vang một cuộc khánh thành của dân chúng tôi ngày nay, biết giá nào, vậy xin kể qua những việc của dân chúng tôi đã làm nên các ngài nghe.

Bẩm các ngài, dân chúng tôi từ xưa vẫn tiếng đất cả xã lớn, đình chùa miếu mạo, chợ quán các nơi, cách thức dật bấy, coi dàn vào đấy, kể đã ra vẻ phồng quang, song vì thiếu dân it người trông nom sân sóc việc công, cho nên không khỏi đến nỗi đổ nát hư hỏng; nhờ ơn từ khi nhà nước thi hành nghị định cải lương đến nay, chưa chay dần dần nay cũng được phong quang hoa trước.

Dân chúng tôi chưa có trường cho trẻ học, vào khi thì đem ra nhà tế kỳ hội, khi thì dạy ở tam quan chùa, thật là cẩu thả quá lắm; trường học ngày nay ở dây nguyên là một chỗ ruộng xấu mới vượt đất lên để làm trường kể ra công trình thật là vất vả. Còn như một dãy nhà kẻ nọ mới, mới làm đây, cùng những vườn hoa mới lập thành đấy, và cái đường mới đắp đó là đều nhờ cái ơn tưởng của quan Công-sứ và quan Tổng-đốc chúng tôi chỉ bảo cách thức cho dân chúng tôi sửa sang, vậy nên mới có được cái quang-cảnh ngày nay mà quan trông thấy cái quang cảnh của dân chúng tôi vui mừng mười phần, mà các quan lại vì quan Công-sứ và quan Tổng-đốc chúng tôi vui mừng lên hai ba mươi phần.

Bẩm các quan, chúng tôi thiết tưởng có gỗ, có gạch, có ngói, có vôi mà không được những tay thợ giỏi chạm đục đẽo tỉ mỉ, bao giờ nên được lâu xinh nhà đẹp; có đất, có vườn, có cây, có cối, không được tay người khéo tưới hoa sửa lá, bao giờ lại được vẻ là cảnh vui, chúng tôi nghĩ mong muốn mong cho dân chúng tôi sau này càng ngày càng thêm tấn tới như là son tô phấn vẽ, gấm dệt hoa thêu đó là trông ơn các quan lắm lắm.

Xin có mấy lời kính chúc:

Nhà-nước Đại-pháp, Đại-nam, muôn muôn năm lâu dài.

Các quan trăm ngàn tuổi lâu dài.

Trường Pháp-Việt nghìn muôn kiếp lâu dài.

Dân Tây-lựu chúng tôi cam đội đức hóa vô cùng.

PHÙ-THỌ

Dịch đồng bóng. — Từ khi làng Tu-vũ, nhóm có cái bệnh ghịp đến giờ thì sự đồng bóng trong làng xem ra thịnh hành lắm, hình như họ cho bệnh ghịp là thần thánh và ma quỉ làm ra, cho nên đi đến đâu, cũng thấy cúng cấp rập rình, lên đồng xuống bóng huyên nào là thường chức-dịch trong làng tí ấy thế đã phải cấm, nhưng chỉ im lặng được ít ngày, đến nay lại thấy thịnh hành lắm. Ngán thay!

Đó cũng là một cái mầm hại cho nhiều bề, mong rằng các ông chức dịch trong làng nên phải tổng-trừ đi mới được.

Phan-bá-Liên lai cảo

NAM-ĐỊNH

Lễ khánh-thành trường Xuân-bảng. — Hôm 15 Mai 1924 quan Công-sứ Giran, quan Đốc-học Michel cùng quan tỉnh, quan phủ và ông giáo-học Ng-văn-Minh đi xe hơi về làng Xuân-bảng dự lễ khánh-thành trường học mới. Các thân-hào có bày bái-vọ-ng ở đầu làng. Khi qua nhà hội-đồng, các quan có rẽ vào để xem các sổ sách cải-lương, tiền quĩ, quan Công-sứ xem xét kỹ càng lắm, ngài có ngợi khen chánh phó Lương-hội, thủ-quĩ, thư-ký đã khéo biết xếp-đặt các công-việc cải-lương được hoàn-hảo.

Đoạn rồi các ngài đến trường-học để dự lễ khánh-thành. Ngoài nhà-trường có bày long-đình, nhang-án, lọng mở cờ treo, cải-hoa, kết-hoa, trong nhà trưng-bày có thiết tiệc champagne; trước khi các quan cầm cốc, ông chánh Hương-hội Bùi-đức-Phú có nói mấy lời về tình hình xã Xuân-bảng và cảm ơn các quan đã có lòng chiếu cố đến cái nhà trường Xuân-bảng mà về chứng-kiến cái ngày kỉ khánh-thành này.

Quan Công sứ đáp lại mấy lời vắn tắt tỏ ý bằng lòng và chúc cho làng Xuân-bảng mỗi ngày một mở mang thêm công cuộc cải-lương cho được thành-hiệu. Dứt lời quan Công-sứ thì phương kêu tây của M. Bùi-đức-Phú thổi bài kèn mừng.

Đến quá 9 giờ các ngài từ-giã nhà-trường lên xe-hơi trở về Nam-định.

Vũ-năng-Tĩnh lai cảo.

THÁI BÌNH — TAN-ĐỆ

Một điều mong mỏi Bến Tan-đệ là chỗ người buôn bán qua lại luôn thì trộm cắp tất có, ấy là sự dĩ-nhiên. Song độ này sinh ra những quá, không mấy đêm là không thấy có người kêu mất của, thậm chí đến nhà trường, ngay bên cạnh huyện là chỗ tịch-mịch như thế mà kẻ gian-phi còn lên vào khuân đồ đạc, nó còn hẹm gì đến cửa lớn. Ách đêm lưu tại mấy quán trọ trong phố nữa. Thiết tưởng những thủ-đoạn lấy cũng chỉ vì một bọn đáng điếm làm xằng, nếu ra tay trừ-khử tất phải tiệt. Dân-lương-thiện mong vào mấy ông có chức trách tuần phòng để được nghỉ yên giấc.

T. C. lai cảo.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Toan ăn thịt bò chết dịch! — Hôm 10 Mai ở làng Hồ-phú, thuộc phủ Tĩnh-gia có hai tên lái bò không may phải một con bò chết dịch, hai tên ấy nghĩ tiếc của toan làm thịt để ăn, còn thừa thì bán để gỡ lại ít nhiều, không đề ý-tưởng biết, đến hắt giải lên quan cả người lẫn bò. Quan truyền theo phép vệ-sinh chôn con bò, còn hai tên lái thì tổng giam để xét.

Vì một miếng ăn chút lợi nhỏ mà thâm làm cẩn, cái thói ngu dại ấy đáng nên trừng phạt một cách nghiêm nhặt.

Anh em họ đánh lẫn nhau. — Cách mấy hôm đây, ở làng Du-độ thuộc phủ Tĩnh-gia (Thanh-hóa) mới xảy ra một đám ẩu đả: Số là tên Tăng làm trưởng-tuần, đến lấy khoai tuần ruộng tên Nhân là anh con nhà bác; không rõ lấy nhiều ít thế nào, sinh sự cãi nhau, tên Tăng bỏ cả phu tuần lại đánh tên Nhân, Nhân cũng đánh lại. Song bên Tăng đông, bên Nhân chỉ có một mình, nên Nhân bị thương nặng, còn Tăng thì bị thương nhẹ. Bảo quan khám xong, cho đi nha thương cả. Vì mấy tuồng khoai mà anh em hòa ra cừu địch. Ngán thay!

Kiều lai cảo

HÀ-TĨNH

Xin ai tỉnh lại mà coi! — Gần đây có một ông quan phụ mẫu nào đó, vốn người vẫn giữ cái chính sách « ha-hao », nhưng từ khi phải đổi đến hạt ấy lại là một hạt dân tiêu xã mạn, tuy ông vẫn thi hết cái thủ đoạn lọc nước lấy cái, nhưng gặp nơi nước trong đồng trắng, cần câu sơn cũng khôn kiếm được cá vàng.

Đứng núi nọ trông núi kia, thấy cũng tỉnh có một hạt đất đai rộng rãi đó một quan phụ mẫu liêm minh cai trị. Ngài tính lại suy đi, lấy đó làm một cái mồi thơm đáng tiếc.

Mới đây nhân dịp nha thuộc hạt ấy không được thuận hòa, ngài bèn mưu đem ban ga tài để đổi lấy một cái mồi thơm ấy.

Thôi thì tìm nết đường lối, ra cửa nay, vào cửa khác, ngửi cũng phiền thay. Ngài bèn tâu như vậy không phải là cầu được thăng quan, lại chỉ xin đi chức cũ, thì lòng ngài hẳn chỉ có cái mộng tưởng gì đó thôi.

Tuy vậy mà cái mộng tưởng của ngài có lẽ không thành được, vì tình này dương gặp buổi sao lành sáng sao, thì cái mưu gian tất có ngày bại lộ. Xin ai tỉnh lại mà coi!

Một người ở gần thành-phố lai cảo

(Xem trang kế tiếp)

HIỆU

MINH-DƯỜNG

MAI CHÍNH TỔNG ĐỐC

của Đông pháp Yên-thảo công-ty

BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ

CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ GÀ

Giấy phố hàng Gà số 82

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 22 Mai 1924

HOÀNG-TÚ

Tài cải-sĩ tri thuyền quyên
Nào ai đã hẳn quy quyền hơn ai.
Mối tình chưa thấm đã phai.
Phải rồi lại thấm ngấm tài nên khen.

Tối thứ sáu 23 Mai 1924

Diễn hai tích:

Tích thứ nhất:

TĂN-LANG TĂN-NƯƠNG

(Hát chèo)

Tích thứ hai:

NHỊ NỮ TRANH PHU

(Hát tuồng)

Tối thứ bảy 24 Mai 1924

CẨM-HƯƠNG ĐÌNH

(Tích thứ nhất)

(Hồi nhất và hồi nhì)

Tài-tử ra tay chen trận bút.
Giai-nhân vui gót giạo vườn xuân.
Thi nữ rỉ thâm trao lụa bạch
Giai nhân cười nụ nhận thề vàng.

Liên-tâm nay đã tới nơi

Thưa các Quí-khách, chiều hôm qua chè *Đầu-xuân Liên tâm SINH-THÁI* của bản-hiệu đã đến Hanoi, vậy xin mời các Ngài chiếu-cố cho.

Sang chưa được mấy, xin mua mau kẻo hết.

SINH-THÁI

31, Phố hàng Ngang, 31

HANOI

2107

AI MUỐN CÓ NƯỚC XUỐI VỊ CHY NGAY Ở TRONG NHÀ

Ai cũng biết rằng nước xuối Vichy có những tính chất gì, và nước ấy dùng được những việc gì, đau vị, đau thận cũng vô số bệnh khác nữa, dùng nước ấy công-hiệu lắm.

Nhưng đến tận xuối ấy mà phực-thuốc thì tốn kém lắm, vì vậy hiệu bào chế Montès, NHÀ BÀ CHUÔNG có buôn thứ muối Sels Vichy có thứ cục lớn, có thứ chai nhỏ, chỉ bỏ mấy thứ con muối ấy vào một lít nước đun rồi thì có nước Vichy mà dùng, chẳng tốn kém là bao.

Nên đến hiệu bào chế NHÀ BÀ CHUÔNG, mà mua muối Sels Vichy

祥和裕 YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS

48, *Rue des Cantonnais*, 48

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 208

Bản-hiệu có bán buôn các thứ vóc nhiễu, hàng tơ nhiễu lãm, hàng thứ tốt, giá thật rẻ.

Có bán cả hàng to (Bắc-kỳ như tỉnh, huyện, tổng, quê, nên nên có hàng Saigon như Bình, Thủ, nên nên

Nay mới có áo các mới, lông thâm, mượn đến cả cái mũ rộng khổ. Những hàng này bản buôn từng lẻm, cho không bán lẻ nó không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng nên nguyên không thể rời được.

Quí-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà mua, nơi ở ra thì gửi thư tới, bản-hiệu sin gửi chóng cẩn-thận.

Kính-bạch

YU-WO-TSEONG

Số 41

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN-BỐ-MỤC dịch thuật

Các nhà xung quanh thấy lửa cháy dữ, đều kêu la cầu cứu. Địa-phương-quan nghe báo, cũng đem quân đến cứu hỏa, nhưng cứu sao kịp. Phát-hỏa từ hồi canh ba, mãi đến sáng rõ mới tắt. Nhà họ *Phùng* thành một miếng đất đỏ, than tro cháy tàn. Già trẻ trai gái, cả thảy chết mất hơn 20 người vậy.

Mọi người thấy vậy, đều phân-hoàn mà rằng:

— Thương-xót thay cho *Phùng* công-tử, bị nỗi oan-khổ, may nhờ có huyện-quan cứu giúp, khỏi chết đi đây, bây giờ lại bị một trận hỏa-tai, thật là tan cửa nát nhà, người chết cũng hết.

Tiền-lâm nghe nói có hỏa-hoạn, sai người đi xem cháy đâu thì bỗng thấy người nhà hoảng-hốt chạy về mà báo rằng:

— Nhà họ *Phùng* phát hỏa, cháy nhẵn chẳng còn một tý gì!

Tiền lâm hỏi rằng:

— Bà *Lâm* phu-nhân bây giờ ở đâu?

Tên người nhà nói:

— Tôi hỏi các nhà xung quanh đó thì chúng đều nói rằng nhà họ *Phùng* chết mất hơn 20 người, không một người nào ra thoát!

Cả nhà họ *Tiền* nghe được tin ấy, đều động lòng thương mà khóc rầm lên. Nàng *Nguyệt-anh* gạt nước mắt mà nói với *Tiền-lâm* rằng:

— Thân-huynh ơi! *Phùng-lang* đi dày vắng, thân-mẫu chàng nay bị chết cháy, thân-huynh nên mau-mau đến nhà họ *Phùng* thu-liệm người tìm lấy hài-cốt để chôn.

Tiền-lâm vội-vàng chạy đến, thuê người bới đống tro tàn để tìm hài-cốt thân-mẫu *Phùng-hức*, nhưng bấy giờ một đống xương khô cháy dở, còn biết phân-biệt cái nào là bộ xương của *Lâm* phu-nhân. Đành phải dùng một cái quan-tài mà xếp cả đống vào, rồi tạm đem ký-táng tại trong chùa *Địa tạng*, lại nhờ nhà-sư ở đấy làm lễ siêu-độ cho.

Tiền-lâm về thuật chuyện đó *Mã* phu-nhân và nàng *Nguyệt-anh* nghe. Nàng *Nguyệt-anh* vật mình lăn khóc, rồi chạy đến trước mặt *Mã* phu-nhân, quì gối xuống đất, nức-nở khóc mà thưa rằng:

— Thân-mẫu ơi! Ngày nay con có một câu này, muốn bẩm-bạch cùng thân-mẫu!

Mã phu-nhân vội-vàng đỡ dậy mà bảo rằng:

Con có điều chi, cứ dũng dậy mà nói cho mẹ nghe.

Nàng *Nguyệt-anh* nói:

— Con nghĩ như thân con thật là tội duyên hẩm phận! *Phùng-lang* vì con mà bị người hãm hại, đã phải đi đày, nay thân-mẫu chàng ở nhà lại gặp cái tai-nạn này, cũng là tự con gây ra đó! Con xin sống làm người họ *Phùng*, chết làm ma họ *Phùng*. Con đã nhận làm vợ chàng, mà mẹ chồng chết không để tang thì lòng con sao nỡ! Bây giờ con muốn để tang, chẳng hay thân mẫu và thân-huynh nghĩ thế nào?

Mã phu-nhân nói:

— Ta đã nhận sính-lễ của họ *Phùng* thì con tức là người nhà họ *Phùng* vậy. Nay chồng con xa vắng, con nghĩ như thế là phải, nhưng trong nhà còn có ta đây, con để đại-tang nhà còn tiện, con cứ nên mặc đồ trắng là đủ!

Nàng *Nguyệt-anh* sụp lạy mà thưa rằng:

— Đa-tạ thân-mẫu! Con xin vâng mệnh!

Nàng lại ngảnh lại nói với *Tiền-lâm* rằng:

— Xin thân-huynh cũng cho phép em được để tang.

Nói xong, tức khắc trở về hậu-lâu, thay một bộ áo trắng, rồi lại ngồi ngồi khóc. Lại nói chuyện *Hoa-năng* khi đã phóng hỏa đốt nhà *Phùng-hức* rồi, trở về bẩm với *Hoa-văn-phương* rằng:

— Người nhà họ *Phùng* thật không một người nào ra thoát!

Hoa-văn-phương mừng-rỡ mà rằng:

— Nhà-ngươi có công như vậy, sau này ta sẽ trọng thưởng!

Hoa-năng lui ra. Bỗng thấy *Ngụy-lâm-xuyên* tươi cười hớn-hở, bước vào vái chào, rồi ngồi xuống ghế. *Hoa-văn-phương* nói:

— Người đi phóng hỏa đã làm được việc trở về rồi!

Ngụy-lâm-xuyên nói:

— Bẩm quan-lớn, hạ-quan đi theo giết *Phùng-hức*, tuổ là không đi theo giết *Phùng-hức*, thì cũng còn lo-ngại chưa nỡ! Công-tử cứ việc sửa-soạn làm lễ cưới, hạ chẳng vui-thú lắm ru!

Hoa-văn-phương nghe nói, gọi *Lý-khôn* đến gần trước mặt mà dặn bảo rằng:

— Hôm qua ta nói với nhà-ngươi những thế nào, bây giờ nhà-ngươi nên đi ngay cho được việc.

Lý-khôn vâng mệnh, tức khắc đi đuổi theo thuyền *Phùng-hức*. Buổi chiều hôm ấy, *Hoa-văn-phương* cùng *Ngụy-lâm-xuyên* uống rượu. *Hoa-văn-phương* nói:

— *Ngụy* đại-huynh ơi! Khi tôi đưa sính-lễ đến nhà họ *Tiền*, tất phải dùng nhiều các thứ gấm vóc thượng hạng, mới tỏ được cái thể-diện hiển-hách của ta là một nhà tể-tướng. Lại khiến cho các quan văn-võ cũng nhân-dân trấm họ trong thành nay biết rằng nhà tể-tướng bao giờ cũng có khác với nhà-thường vậy. Vậy tôi muốn phiền đại-huynh đi *Nam-kinh*, mua giúp tôi các thứ gấm vóc thượng hạng, chẳng biết đại-huynh có đi được hay không?

Ngụy-lâm-xuyên nghe nói muốn nhờ mình đi mua các đồ sính-lễ thì trong lòng mừng-rỡ mà nghĩ thầm rằng: Nếu nhờ ta về việc này, có lẽ ta kiếm-ăn được đây, can chi lại không nhận!

Ngụy-lâm-xuyên nghĩ vậy, liền đáp lại rằng:

— Tôi đội ơn công-tử bấy lâu giúp đỡ, ngày nay công-tử sai đi mua các đồ sính-lễ, khi nào tôi dám chẳng hết lòng!

Hoa-văn-phương nói:

— Nếu vậy thì đại-huynh thật là hết lòng với tôi! Tôi nhờ mưu-kế của đại-huynh, mới lấy được nàng *Nguyệt-anh*, vậy đại-huynh cũng tôi, đầu đem hai ba ngàn lạng bạc giao-phó cho nhau, cũng chẳng quản chi sự hao thiệt. Sau khi được làm lễ cưới, tôi còn tạ ơn đại-huynh về nhiều!

Ngụy-lâm-xuyên nói:

— Công tử dạy quá lời!

Hai người lại cùng nhau uống thêm mấy chén rượu nữa. *Hoa-văn-phương* nói:

Đất *Hàng-châu* ta chẳng làm chi có những thứ gấm thượng-hạng, tất phải đi *Nam-kinh* mới mua được. Tôi có mấy người thân-tín, vừa sai tiến Kinh mất cả, vậy nên việc này không biết cậy ai, mà giao cho những người không được cẩn-thận chắc-hẳng thì lòng tôi thật lấy làm áy-náy.

Ngụy-lâm-xuyên nói:

Khó chi việc ấy! Công-tử cứ yên lòng, để sáng mai tôi sẽ đi *Nam-kinh* một chuyến.

Hoa-văn-phương nói!

— Thế thì tôi phiền quấy đại-huynh nhiều quá!

Nói xong, ngảnh lại bảo *Hoa-hữu-tình* rằng:

— Sáng mai nhà-ngươi đem ba nghìn lạng bạc giao cho *Ngụy* đại-huynh đây, để đại-huynh đi *Nam kinh* mua các gấm-vóc.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

THỪA-THIÊN

Cọp đòi thầy người. — Một người ở ấp Cao-dôi lên rừng làm vỏ sầm khi đi về cùng một bọn sáu người đến giữa đường thì người ấy chột dạ, nên phải rẽ vào một bên bụi mà đi đại, chẳng ngờ có một con cọp đã dành sẵn một bên liền vồ ra móc họng rồi lôi đi. Tên ấy chỉ kịp kêu một tiếng «chao ôi» rồi thì chết! Trong khi ấy bọn năm người kia biết rằng tên nọ đã bị cọp bắt, thì liền vác rựa đuổi theo để đành lại. Nhưng con cọp vừa to mà lại vừa mạnh lắm cứ kéo lướt cái thây đi vùn vụt lòn qua hố nọ hang kia, chưa đầy trong mười phút mà đã cách xa hơn một khu rồi! Nhưng năm người này không ngã lòng, cũng bắt theo dấu máu mà tìm. Khi tới nơi một cái khe thì thấy con cọp đang giữa cái thây và sắp sửa ăn chẳng khác nào mèo giỡn chuột. Cả năm người liền múa rựa lên và hăm hét áp đến dành cái thây, nhưng con cọp cũng dữ lắm, vỡ ra kháng-cự lại, may nhờ trong bọn ấy có một người là anh ruột tên bị chết kia vì lòng thương em quá nặng cho nên cái nộ lực cũng không vừa ra sức đuổi được con cọp coạy và giữ không cho con cọp vào dành để cho bọn bốn người kia buộc thôi cái thây người chết mà gánh về quê quán. Trong khi gánh đi thì con cọp rượt theo đã mấy lần toan nhảy vào dành lại, nhưng nhờ lắm làm cho con cọp chỉ chạy quanh bốn phía vừa hầm vừa rống, coi rất dữ tợn.

Từ chỗ mà bị cọp bắt mà trở về là đã đến sáu bảy kilomètres đường rừng rồi mà con cọp lẽo đẽo theo sau, cho đến khe Mộc-bài mới vắng tiếng con cọp.

Họ liền tạm để xuống đó cắt người canh giữ để đi báo quan đến khám. Trong cái đêm mà chờ quan đến khám đó, con cọp lại đến phá nữa, nhưng nhờ có bọn dân làng canh đông nó không làm chi được thì nó chạy qua làng khác toan bắt một thằng chăn châu, nhưng cũng sẩy thì nó vớ một con chó nó chạy vào rừng

QUẢNG-NGÃI

Dầu xăng có phải là một vị thuốc không? — Dầu xăng người ta dùng để chạy xe auto, thắp đèn, chạy máy vân vân, các cách dùng ấy là sự cố nhiên của đặc tánh dầu ấy phải dùng như vậy, thế mà nay phần ni lều người miành cho dầu ấy là một vị thuốc xức trợ. da, để máu, xoa mỏi lưng, trật cổ rất hay; điều ấy rất lấy làm lạ! Nhưng trị các chứng mỏi-mệt, tê-tái, thì kỳ-giả có nghe chớ chưa được thấy, chỉ được thấy một hôm lũ cu-ly nặng xin dầu hỏa rồi có một đứa bị trợt té, thùng dầu chận nhằm tay rất nặng, máu ra lênh láng, thế mà chàng liền xin chút dầu xăng xức vào bóp xoa một chặp chỉ vài phút đông-hồ thì máu liền cầm lại lập tức. Và lại lũ cu-ly nặng xin dầu ấy về, nghe chúng nói rằng cả ngày khiêng vác nhọc-mệt mỏi-mê, về lấy chút dầu ấy xoa bóp vào lưng, thì năm ngủ được yên giấc không còn mệt mỏi nữa! Câu chuyện như thế nghe rất tạ lùng, vì rằng dầu xăng là một thứ dầu hỏa tinh-chế mà ra, sao lại có cái kỳ-phương diệu nghiệm như thế! Xin nhờ các nhà đại-y-học báo cho.

B. K. lai cảo.

Đi khám trộm bị trói. — Ở làng kia thuộc về huyện Sơn-tịnh, có nhà phú-thương nhân dịp năm ngoái dầu hỏa hạ giá, nhà ấy mua trữ được hơn hai ba trăm thùng. Bắt đồ lũ gian-nhân đó biết được chỗ nhà ấy trữ dầu và vắng người canh giữ, thừa cơ bữa mồng một tháng này, giữa lúc đêm tối, đào ngạch nhà ấy gánh mất hơn 4, 5 chục thùng, gánh đến sáng mới thôi, thế mà cả nhà không ai biết chi cả. Mãi trưa hôm sau chủ nhà đi dạo mới hay mất trộm dầu, liền trình làng xin tầm-nã. Cách một hôm sau, chủ mất thoảng nghe tin rằng dầu mình hiện còn cất tại một nhà người láng-giềng, trình xin chánh tổng đến xét, song còn sợ chưa được đích xác, bọn gian-nhân hay được tin nhà chủ mất của sắp trình tổng về soát thì sợ phải tội, liền một bảo đứa đồng-đảng giả cách đến báo sự chủ chỗ oa tàng mà lại chỉ ở nhà người khác, sự chủ tin ngay, liền báo ông chánh-tổng với làng đến chứng thực cho soát nhà ấy. Đến soát cả không có chi, mà tên chủ nhà cứ điềm-nhiên để cho soát Soát xong, chủ nhà liền đốc sức gia-đình ra nắm ông tổng và cả chủ mất dầu lu làng và kéo giữ lại đó, không cho về và nói là nhà nọ vô cớ sao lại vu oan. Người ta nói đó là mưu của bọn gian-nhân lập ra thế để chúng được tẩu-tán những cái tang vật ở chỗ oa tàng đi. Ông tổng bị lũ ấy giữ kỹ một ngày, đến đêm lại có một tên trùm canh làng ấy giả say rượu chạy vào gây gổ với ông tổng rồi xông vào đánh xé, sau ông phải cho chạy tờ trình huyện, huyện phái người về khám, chúng mới chịu thả ông tổng ra. Nếu quả như tôi người ta nói đó thì cái mưu của lũ gian-nhân kia giảo quyệt thật.

BÌNH LIỆT KHÍ

Cách trị bịnh mạnh bằng thuốc hiệu

GINATIA SYNOUSINE

Của thuốc sao sống có

HÀNG CHÁNH ở Paris, rue de Grenelle, 45

(Quảng cáo)

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những buổi giời mới nóng bức này, người ta hay sinh ra bệnh xấu máu, cùng nhiều chứng ở dấy mà ra nữa.

Thuốc Hémostyl Roussel có màu ngựa tươi, lấy trong lúc ngựa đương sức mạnh khỏe.

Nếu ngày nóng một ống thuốc với một ốc nước, thực là một vị thuốc bổ rất khác. Những người phải đau nặng mới khỏi, dùng thuốc:

Hémostyl Roussel

AMPOULES

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng mở bán tại tiệm giờ trưa.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

泰 LỢI-THÁI 利

110, Rue des Changeurs, 110

HANOI

Bản-hiệu chuyên nghề ngót 20 năm, buôn bán thực thà, được nhiều quí-khách chiếu-cố, hằng ngày vẫn gửi vàng và đồ vàng đi bán các tỉnh trong cõi Đông-pháp và Cao-miên Lao.

Nếu khách quen hay là bỏ gửi Commande mà có đặt ít tiền trước thì bản hiệu cũng chiếu theo thời giá mà gửi đồ đến tận nơi.

CACHETS

du Dr Faivre

Thứ thuốc này để trong ống, giữ được lâu không hỏng, các nhà dùng trí-não nhiều, mà phải bệnh đau gân cốt nên dùng.

Đàn bà đau gân cốt cũng nên dùng.

Thuốc này có tiếng đã lâu.

Trị bệnh đau gân, nhức đầu, đau xương rất tốt.

Uống luôn mấy ngày, mỗi ngày 2 hay 3 viên.

Bán tại:

Nhà Ba-Chuông

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payement en monnaie singulière)

Nhiều ông gửi tiền trả bàn-quân bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bàn-quân lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những tiền đôi chẵn ở, còn thì bàn-quân không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Pilules Dehaut

Ở xứ này người ta hay tác lắm, mà táo thì hay sinh ra bệnh; như nhức đầu, đầy bụng, ăn không ngon miệng và có khi lại sinh ra sốt nữa.

Buổi sáng nên uống một viên thuốc này, thực là một thứ thuốc nhuận-tràng rất tốt.

Bán ở:

Nhà Ba-Chuông

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, Hanoi

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái sách làm, lại tinh-vi cần-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul Bert, Hanoi

MUỐN TRỪ CÁC BỆNH SỐT RÉT

CÁCH-NHẬT, BỆNH SỐT RÉT DÙNG

QUINOFORME

Nhà thuốc LACROIX, 25 R. Bon Pasteur, de Strasbourg — PARIS

Bình-phẩm về rượu vang

RƯỢU VANG là vào một hạng thực-phẩm rất-quý. Uống rượu-vang vừa chừng tiêu, vừa khoan-khoái trong người, lại vừa bổ. Rượu ấy làm cho người ta được trang-kiện.

Người ốm mới khỏi uống tìm chóng khỏe lại. Chính-phủ Pháp, các quan Đốc-Tờ (Thầy-thuốc) cùng các nhà chuyên môn về việc vệ-sinh rất có tiếng cũng bảo nên uống rượu vang. *BẢN HÀNG BẢN QUỐC ở, nếu muốn được mạnh-khỏe luôn*, thì dùng uống rượu Ao-nam, cứ nên uống rượu vang tốt của xứ BORDEAUX mua rượu ấy thì cứ lại hiệu GUIONEAUD FRÈRES ở Hanoi với Haiphong mà mua, điện ấy chỉ chuyên về nghề buôn rượu vang thôi.

Ba vị thuốc hay

Nhất kiến hiệu

LÂU NAY ĐÃ NHIỀU NGƯỜI TÍN DỤNG

1) Bạch Đới Hoàn, bạch đới là bệnh nhất phiền cho đàn bà tiểu tiện hoặc trắng như nước gạo; hoặc đỏ (thuộc xanh (ngân chỉ đường sinh-giường) bạch đới thường lưu nhân sắc nhiều, nếu lâu không chữa chuyển nhập xương cốt hiếu thành chứng khác nữa đã mắc bệnh này nên đến lấy thuốc tại bản-hiệu vị này được tiếng lâu nay bệnh nặng càng chóng khỏi bệnh thường chỉ hai chai là tiệt.

2) Thần ho, thứ thuốc này nam nữ hàn nhiệt điều hợp dụng, ho năng đến đâu, uống già nửa chai nhẹ ngay lập tức.

3) Hoa liễu giải độc hoàn, thuốc này các vị thiếu niên nhiều ngại đắc dụng, vì nó chẳng những là trị bệnh lậu, còn có thể giải độc chứng khác nữa.

Trong hiệu lúc nào cũng có thầy thuốc, nếu hỏi điều gì xin trả lời ngay.

TIỀU-HẠNH-LÂM

109, Phố hàng Buồm, Hanoi 2166

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhầm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỔ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy người khen ở các nơi gửi lại.

Cả cước độ bơn một đồng một lọ 7087

KIM-CƯƠNG XIỂM

Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIỂM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhanh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Qui-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất quí, thật là sang trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable cùng các thứ hàng ... Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi: Hiệu NAM-THỊNH

Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi 2915

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酩補

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(Người nói-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每晚合吾喫每吾喫之喉醒致映補

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

51, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2095

NƯỚC HOA THƠM

CÔ BA

PACHOD Frères & Cie LYON

Hiệu **LY-SENG-BAO**, số 42, phố hàng Bồ, Hanoi, có đủ các hạng kính: cận-thị, viễn-thị, xem sách, kính già, đủ các số tuổi đến có gọng sẵn cả. Và có riêng một thứ viễn cận châm, để thử số kính thực là tiện dể các ngài đến thử khỏi mất thì-giờ. Lại có cả các hạng kính mui để dùng về mùa nắng, đủ các kiểu.

Kính-cáo. 2052

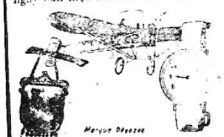
Tiến-bộ chi nhốn-kính gia

華 PAO-VA 實

28, Rue Hàng Bồ, Hanoi

中外各埠行內河京東

Chúng tôi kính-trình các quý khách được biết rằng, nay chúng tôi mới tiếp được ở bên Tàu, Hongkong, Canton, Shang hai, Pékin, sang nhiều đồ vóng, bạc, ngọc, ngà, [illegible] đồ lông dọt, vân vân... Song định giá bán rất [illegible] ngài có lòng chiếu cố, mau mau đến ngay bản-hiệu kẻo mất một dịp tốt đi.

Cùng chuyến tàu này lại có sang các:

1° Các thứ kính giọp đủ các mùi để bán vào mùa hè này.

2° Cao ly xâm thực hiệu.

3° Quế rất tốt.

4° Bắc nhung.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA. Bijoutier

số Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

TELEPHONE No 187

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC

MỘT CÁI CỦA LỚN

Muốn như vậy, nên mua lấy hai vé

FONCIÈRE 1909 và COMMUNALE 1912

Lúc mua phải nộp 2$ quan, còn thì nộp làm 20 tháng mỗi tháng 30 quan. Ngày nộp tiền lần đầu, lúc được hai vé ấy, rồi sau mùa có quyền xổ hết, nếu vé trúng số, được lấy cả tiền. Như vậy vẫn được dự các cuộc rút số, mà mình chỉ chịu khổ tiền tiêu đối chút, là được quyền xổ hết hai cái vé rất quý có ninh lợi-tức.

Vé FONCIÈRES 1909 mỗi năm dự 12 cuộc rút số, tháng nào cũng có ngày trúng thì rút số.

Vé COMMUNALES 1912 mỗi năm dự 12 cuộc rút số, tháng nào cũng có ngày 22 thì rút số.

Cứ hai thứ vé mỗi tháng số:

2 lô	100.000 quan
2 lô	10.000 quan
2 lô	1.000 quan
22 lô	500 quan
160 lô	6 quan

Mỗi năm có 24 lần rút số, có thấy hơn ba triệu quan.

Mua các vé ấy, chưa lỗ đặt lãi rồi tất, mà chẳng nhiều thì ít, mà chỉ được hai lô chắc.

Muốn dự mấy cuộc số xổ ấy, hãy gửi 20 quan đến nhà:

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE (France)

R. C. 6576